

a tematikus témakörbe tartozó fontos írás feltöltésre kerülhessen, bizonyos szerkesztői moderálás után.

Új technikával lehetőségünk van **interaktív tananyagot** létrehozni, azaz bárki az igényeinek megfelelően kibővítheti ismereteit (ahol különböző menüpontok között lehet válogatni, majd tovább haladva bővítheti ismereteit).

Gondoljunk bele: Mi örmények, hánszor hallottuk már a híres mondatot, hogy I. Apafi Mihály befogadta/behívta/letelepítette az örményeket. Kinyitjuk a tudás világát, most lehetőség nyílik arra is, hogy egyetlen gombnyomásra elérhesük azt a levelet, azt a megállapodást, amelyet I. Apafi Mihály kötött az Erzsébetvárosi örményekkel. (Csak azoknak, akik arra is kíváncsiak!)

• **Az idő szava**

A fiatalok és a progresszív nem fiatalok ma másképpen gondolkodnak, másképpen olvasnak, másképpen tájékozódnak. Lehetőséget kell adni, hogy a maguk eszközeivel tanuljanak, kutassanak. Az új virtuális eszközökkel kell élni.

Szintén a tanulmányi verseny írásbeli szakaszánál tapasztaltuk, ahol megengedett volt az internet használata, hogy hiába ajánlottunk a versenyző diákok számára könyveket, tananyagrészeket a felkészüléshez, a megoldásokban, visszaköszöntek a nem egészen korrekt, internetes válaszok. Tudomásul kell venni, ha ez a mai út, akkor tegyük elérhetővé a helyes megoldásokat az interneten mindenki számára.

Tervezzük, hogy a Magyarörmény Tudástár megmozgatja a hazai és erdélyi közösségeket is.

Már eddig több levelet küldtünk szét Magyarországon és Erdélyben, felkérve embereket, szervezeteket, hogy ők is kapcsolódjanak be, állítsanak össze bemutatkozó kiállításanyagokat. A szóbeli érdeklődés nagyon pozitív, már anyag is érkezett, bízunk a sikerben.

Van néhány részben még eldöntendő, gondolkodtató kérdés.

A Magyarörmény Tudástár nyelve legyen csak magyar, illetve legyen-e nemzetközi (angol)? A többnyelvűség nem a magyarörmény közösség számára lehet fontos, hanem a nemzetközi kapcsolatok szempontjából lenne jó. Ez elsősorban pénz és fordító kérdése, most - a gyűjtés és indulás fázisában - maradunk a csak magyarnál, kiegészítve néhány általános-, bemutatkozó szöveggel örményül és angolul. Később, ha arra lesz lehetőség, akkor lehet fejleszteni nemzetközi szintre.

Nem politizálunk, mindenki számára hasznosak kívánunk lenni.

Úgy fogjuk fel, mint egy dicsőségtábla, azaz szeretnénk elérni, hogy minden örmény gyökerű büszkén tanulmányozza és büszke legyen arra, hogy ott vannak ősei. Fontos lenne az is, hogy a ma élő örmény gyökerű művészek, tudósok híres emberek is oda kerüljenek, még életükben, hogy a Magyarörmény Tudástár ne egy halotti emléktábla legyen.

Legyen a Magyarörmény Tudástár is mosolygós, mint az emlékalbum.

Nem kívánunk fórummá lenni, azaz olyan felületté válni, amelyre bárki bármit írhat, ha az örményekről eszébe jut valami.

Minden kedves Olvasónknak hasznos és kellemes keresést, kutatást, olvasást és szellemi gyarapodást kíván a Szerkesztőség.

Pagonyi Judit

Az ismeretlen Görgei – a Magyar Nemzeti Múzeum kiállításán jártunk

Mi húzódik a Görgei-kérdés mögött? Erre kerestük a választ az örmény gyökerű honvédtábornokról nyílt kiállítás alkal-

mával, a Magyar Nemzeti Múzeumban. Dr. Hermann Róbert társkurátor segítségével meg is kaptuk, hiszen több mint 400 műtárgy, multimédiás alkalmazás és filmek elevenítették fel a legendás tábornok örökségét. A tárlat kedvezményes megtekintését a Fővárosi Örmény Önkormányzat biztosította és szervezte.

A Magyar Nemzeti Múzeum legújabb időszaki kiállításában arra tesz kísérletet,

Dr. Hermann Róbert a közel 3 órás tárlatvezetése után (dr. Issekutz Sarolta és Esztergály Zsófia)

hogy *Görgei Artúr* (1818-1916) valós alakját, pályafutását, majd megítélését és annak változásait bemutassa. Görgei Artúr az 1848-1849. évi szabadságharc legvitatottabb alakja, aki 30 évesen már tábornok. A magyar vitézség utolsó legendás hőse, aki olyan sikereket ér el, hogy Ausztria kénytelen idegen segítséget kérni serege ellen. Ő pedig feltétel nélkül leteszi a fegyvert a túlerőben lévő orosz csapatok előtt. Kegyelmet kap, míg társai véres megtorlásnak esnek áldozatul. Túléli ezt is, mint a csatában szerzett koponyasebet, és árulónak bélyegezve morzsolja napjait ezután még 67 évig, kegyelemkenyéren.

Hős vagy gazember? Ördögi félisten vagy félisteni ördög? Mi húzódik a „Görgei-kérdés” mögött? Igaza volt-e *Kossuth Lajos*nak, aki Görgeit tette felelőssé a szabadságharc elvesztéséért? A szabadságharc árulója vagy legkiválóbb katonája volt ez az ismeretlenségből szinte pillanatok alatt fővezérré avanzsált tiszt, aki a szabadságharc tizenegy nagy csatájából hétben ott volt, s ebből öt összecsapást ő maga vezetett? El lehetett volna kerülni a nevéhez fűződő fegyverletételt? Ezekre a kérdésekre az idők folyamán több válasz is született,

Görgei Artúr megítélése többször változott, tetteit, érdemeit politikai érdekektől, vagy meggyőződéstől függően sokan sokféleképp értelmezték. Valós alakját egyre inkább elfedte a személyéhez kapcsolódó szóbeszéd, az 1848-49-es forradalomhoz és szabadságharchoz való viszonyunk, az ország függetlenségét, a polgári átalakulást is szimbolizáló Kossuth-kultusz. A Magyar Nemzeti Múzeum kiállításában most 16 közgyűjtemény és több magánszemély 416 db válogatott műtárgya alapján egyszerre ismerkedhetünk meg a 201. éve született Görgeivel, valamint az utókor vele kapcsolatos elképzeléseivel.

Az örmény gyökerű tábornokot idéző tárlat után a résztvevők lehetőséget kaptak a látványos Seuso-kincsek megtekintésére. A ma ismert 14 ezüstedény és az elrejtésükre használt rézüst a római császárkor késői szakaszából fennmaradt, lakoma- és tisztálkodó készleteket tartalmazó kincsleletek között a legértékesebbnek számít. A kincs névadó tálján nemcsak az edény tulajdonosának, Seusonak a neve olvasható, hanem az ábrázolt vadász- és piknikjelenetek egyik feliratából azt is megtudjuk, hogy villája és birtoka Pelso, azaz a Balaton közelében fektűt.

(Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum)

Bálintné Kovács Júlia

Azbék

Történt pedig, hogy a Füzetek legutóbbi számában olvashattam *Ázbe Mihály* marosvásárhelyi lakos rövid családtörténetét, és kedden kedvem kerekedett, hogy foglalkozzam egy kicsit ezzel a családnévvel, amellyel újabban gyakran találkozom.

„Kászonyúfaluban egy örmény sírrelélk található: Azbé István 1880-1948.

Azbé István Csíkszépvízről került Kászonba, mint kereskedő. Utódai nem születtek, a család kihalt.”

Forrás: Sztojka Tamás: *Erdélyi Örmény Gyökerek 2016. január - február 53. lap*
Két évvel ezelőtt a Gyalui Várnapok alkalmával Győr László gyűjtő képeslap kiállításán találkoztam ennek a kereskedőnek a nevével, aki íme képeslapok kiadásával is foglalkozott.

Azbé István kiadása: Kászonyúfalú

A Füzetek 2017 július-augusztusi számában (30. oldal) bizonygattam, hogy *Virág János*, Kolozsváros híres mészárosa örmény volt.... bizonyítékaim egyike így szólt:

„A Kolozsvár közelében lévő Gyalu községből az 1930-ban Szamosújváron megtartott templomszentelési ünnepségre adakoztak: *Ázbej Viktor, Id. Betegh Márton, Bocsaánczy Anna, Özv. Kovács Gy.-né, Virágh Kristóf, Virágh Márton.*

A Kolozsváron megjelenő Erdélyi Közérdekű Napilapban, a *Szabadságban* 2018. december 8-án megemlékeztek *Anca Pálné Ázbej Margitról* (Busikáról), aki 25 évvel ezelőtt, 1993-ban halt meg, emlékezett rá Zsófia és Palika.

1. *Anca Pálné, Kardos Márta* – kolozsvári testnevelő-tanárnő, sokszoros országos bajnok, Európa-bajnoki ezüst- és bronzérmes evezősőn az 50-es években, számos nemzetközi regatta díjasa, itthon a Snagov-tavon, a határokon túl Amszterdamban, a szlovéniai Bledben, az akkori

nyugatnémet Duisburgban, a lengyel Poznanban, az egykori Posenben a franciaországi Maconban és Anglia fővárosában, Londonban.

Férje édesanyja, *Azbej Margit* magyar-nagykapusi földbirtokos lánya, a magyarul szakácsot jelentő Amirás család sarja révén került örmény családba.

A jelenleg Kolozsváron élő és dolgozó *Anca Páltól* – akinek az édesapja emlékezetem szerint a Kolozsvári Filharmónia egyik igazgatója volt –, megtudtam, hogy a magyarkapusi temetőben egy parcellányi örmény sír található. Ezen kívül a család egyik őse meg is írta a családtörténetet...

A lényeg az, hogy Kalotaszegen – Magyarkapuson, mostani nevén Nagykapuson kívül máshol is vannak Azbejek.

A telefonkönyvben keresgéltem, és egy találatra találtam, aki így írja a nevét: *Azbej*. Gondolom azért, mert románul az *Azbejt* azbezs-nek olvasnák. Beszéltem Vele telefonon, felesége Hajnalka tanítónő, kapják már a Füzeteket.

(folytatjuk)